

А/с 75, м. Київ 01033 Україна
Тел.: +38 (044) 223 29 96
Е-пошта: uwea@i.ua
www.uwea.com.ua

**Голові підкомітету з питань електроенергетики та
транспортування енергії
Комітету Верховної Ради України з питань ПЕК,
ядерної політики та ядерної безпеки
народному депутату України Підлісецькому Л.Т.**

*Вух. № 3-03/2018
20.03.2018*

Шановний Лево Теофіловичу!

Громадська спілка «Українська вітроенергетична асоціація» висловлює Вам свою повагу і звертається до Вас з проханням врахувати наші зауваження щодо нової концепції зміни чинного законодавства та переходу на аукціони (далі – «Концепція»).

13 квітня 2017 року був прийнятий новий Закон України «Про ринок електричної енергії» № 2019-VIII (надалі - Закон), узгоджений з усіма гравцями ринку. Багато компаній та інших учасників ринку вимушені були піти на поступки та компроміси, аби цей Закон запрацював якомога скоріше.

Проте, на жаль, ще не всі необхідні підзаконні акти до цього Закону розроблені і прийняті, а до Закону вже пропонуються кардинальні зміни. Саме 2017 рік можна назвати роком виходу сектора «зеленої» електроенергетики зі стану стагнації. Після дворічної відсутності активності з боку міжнародних фінансових інституцій та інших іноземних інвесторів стосовно фінансування нових проектів відновлюваної енергетики, поточний рік став досить успішним, надавши надію на реалізацію нових, більш потужних проектів відновлюваної енергетики на найближчі 2-3 роки. Хочемо звернути Вашу увагу на те, що постійні зміни в законодавстві вкрай негативно впливають на інвестиційний клімат в Україні.

До речі, пропозиція щодо введення повної відповідальності за небаланси з моменту існування ліквідного внутрішньодобового ринку через 1 рік з моменту початку його функціонування, суперечить Закону України «Про ринок електричної енергії», на розробку і обговорення якого було витрачено багато часу і ресурсів, перш за все, людських, а також підриває прогнозованість та певність з точки зору інвестиційних

очікувань у цій галузі. Відсутність в Україні державної системи прогнозування вітру, на відміну від європейських країн, створює загрозу для реалізації нових проектів з генерації електроенергії за рахунок вітру. З огляду на вказані обмеження, Законом України «Про ринок електричної енергії» було передбачене поступове збільшення відповідальності за небаланси починаючи з 2021 року до 2030 року.

У 2020 році будуть переглянуті європейські директиви по ВДЕ, прийняті нові цілі щодо збільшення частки ВДЕ в енергобалансі ЄС, а отже, і Україні теж треба буде вносити відповідні зміни в своє законодавство. При цьому потрібно не забувати і про те, що Україна взяла зобов'язання перед Європейським Енергетичним співтовариством: до 2020 року довести частку ВДЕ до 11% в рамках Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, який вже сьогодні знаходиться під загрозою невиконання, в той час, як українському уряду треба буде відповідати за виконання взятих зобов'язань.

Ми розуміємо, що перехід до аукціонів зумовлений сучасними світовими тенденціями. Це нова форма конкуренції між традиційною і відновлюваною енергетикою. Головні питання – які правила будуть прописані, зокрема у відповідних підзаконних актах, яким чином та коли буде відбуватися перехід до нової системи, а також який це матиме вплив на проекти, які започатковуються та реалізуються інвесторами у розрахунку на чинні стимули розвитку відновлюваних джерел, закріплені та гарантовані Законом. На сьогодні це питання поки ще публічно не обговорювалося з гравцями ринку й державними органами відповідальними за виконання відповідних механізмів, та було надано обмаль часу для підготовки пропозицій до Концепції. Непродумані, нашвидкуруч, зміни Концепції та засад підтримки відновлюваної енергетики та законодавчі зміни просто знищують, в першу чергу, вітроенергетичний сектор. З огляду на це, питання переходу до аукціонів повинно обговорюватись на спеціально створеній робочій групі.

Перехід на аукціони повинен створити такі умови, щоб інвестор був зацікавлений в них брати участь. Наприклад, держава повинна гарантувати підключення до енергомережі, надання земельної ділянки з достатнім вітровим ресурсом тощо. В принципі, як це відбувається сьогодні в ряді країн Європи. Запропонована Концепція виглядає як штучне зниження «зеленого» тарифу (ЗТ), тоді як в Європі аукціони розглядаються як спосіб створення нових, сприятливих умов для інвестора, які дозволяють їм реалізовувати проекти, знижуючи ціну.

До того ж, встановлення ліміту на потужність для всіх об'єктів вітрової генерації більше 10 МВт, які мають йти на аукціон, повністю зупинить цей сектор, так як ВЕС загальною потужністю менше 50 МВт вважаються нерентабельними і несуть великі ризики через участь у аукціонах.

Така кваліфікаційна умова для участі в аукціонах, як банківська гарантія, також потребує більш детального розгляду на робочих групах. Для забезпечення більш гнучкого підходу до умов банківської гарантії, пропонується встановлювати умови гарантії окремо для кожного аукціону.

Запропонована Концепція передбачає застосування аукціонів лише для СЕС та ВЕС. Проте, відповідно до п. 109 Принципів державної допомоги щодо охорони навколишнього середовища та енергетики 2014-2020 рр., ринкові механізми, такі як продажі з аукціону або конкурентні тендерні процеси, відкриті для всіх генеруючих компаній, що виробляють електроенергію з відновлюваних джерел енергії. З огляду на

це, пропонуємо забезпечити впровадження аукціонів для всіх виробників відновлюваних джерел енергії.

Щодо зменшення фінансового навантаження на ринок/споживачів за рахунок скорочення ЗТ для вітроенергетичного сектору. Закон України передбачає поступове зниження ЗТ на всі відновлювані джерела енергії кожні 5 років на 10%. ЗТ для вітроенергетики є найменшим серед інших відновлюваних джерел і суттєво не впливає на ринкову ціну на електроенергію. До того ж необхідно, нарешті, показати повні затрати, пов'язанні з виробництвом електроенергії за рахунок використання традиційних джерел енергії з урахуванням закупівлі імпортованих енергоносіїв і негативного впливу на довкілля.

Щодо умови Концепції відносно того, що ціна не може бути більшою за «зелений» тариф на момент проведення аукціону (не на момент введення в експлуатацію), необхідно зазначити наступне. Аукціони забезпечують формування ринкових цін на проекти відновлюваних джерел енергії. У той же час, при проведенні аукціонів важливо враховувати всі особливості певних джерел енергії та місце реалізації проекту із відновлюваних джерел енергії. Наприклад, вартість будівництва у Чорнобильській зоні може значно відрізнятися від будівництва у інших регіонах. З огляду на це, встановлення обмежень щодо граничних цін потребує аналізу та обговоренню робочою групою.

Окрім того, дата припинення дії нинішньої системи ЗТ – 31.12.2029. Це означає, що сучасна система автоматично втрачає привабливість кожний місяць, оскільки період, що залишився для дії ЗТ, зменшується та стане меншим та менш достатнім для покриття повернення інвестицій. Крім того, з часом ЗТ не буде фіксуватися у євро і взагалі перестане бути привабливим для більшості інвесторів. Отже, сукупні додаткові витрати на «зелену» електроенергію внаслідок продовження дії поточної системи підтримки у формі ЗТ для українського суспільства незабаром будуть значно меншими. Отже, ми не бачимо необхідності припинення існуючої системи, вона може існувати в паралелі з новою, та інвестори обиратимуть закономірно нову систему (з набагато довшим терміном), як тільки стануть більш зрозумілими її механізми.

Ваша пропозиція щодо укладання Pre-PPA із строком дії на день укладення договору для сонячних проектів – 2 роки та вітроенергетичних проектів - 3 роки суперечить підходу, встановленому у законопроекті № 6081 "Про регулювання містобудівної діяльності" щодо покращення інвестиційних можливостей у сфері виробництва електричної енергії з альтернативних джерел" (доступний за посиланням:

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61140), який 28 лютого 2018 року народні депутати України, члени Комітету ВРУ з питань ЖКГ одногосно схвалили до розгляду у другому читанні. У редакції законопроекту, запропонованому для прийняття у другому читанні та в цілому, термін дії технічних умов приєднання до електричних мереж становить 5 років для всіх відновлюваних джерел. Таке рішення пов'язано із необхідністю врахування тривалості впровадження проектів з виробництва енергії з різних видів відновлюваних джерел енергії. Зокрема, для вітроенергетичних проектів передбачено період для вимірювання вітропотенціалу (+1 рік) та проведення обов'язкових орнітологічних досліджень (+1 рік) та оцінки впливу на довкілля (оскільки механізм новий, реалістичний строк проведення важко оцінити). Отже строк PrePPA має відповідати граничному строку, який планується встановити

для технічних умов для приєднання об'єктів, які використовують відновлювані джерела енергії, а саме – 5 років.

При цьому також звертаємо увагу, що у Концепції зміни чинного законодавства та переходу на аукціони вказані різні строки укладання PrePPA. Спочатку вказується, що PrePPA укладається на умовах чинного на день укладення договору законодавства, навіть, якщо введення об'єкта відбудеться протягом 3 років з моменту укладення PrePPA. Потім в Концепції зазначається, що PrePPA – сонце – 2 роки, вітер – 3 роки. З огляду на це, положення Концепції у частині строків дії PrePPA потребують уточнення.

Зважаючи на досить тривалий цикл реалізації вітроенергетичних проектів, зокрема необхідних періодів для проведення вимірювання вітропотенціалу, проведення обов'язкових орнітологічних досліджень, оцінки впливу на довкілля, отримання фінансування для будівництва ВЕС, техніко-економічного обґрунтування та технічних умов для приєднання до електромереж, вбачається неприпустимим позбавити проекти, які здійснили значний девелопмент на дату переходу до системи аукціонів, зокрема отримали права на землю для здійснення вимірювання вітропотенціалу та будівництва ВЕС чи технічні умови на приєднання до електричних мереж, права на ЗТ і вимагати від них брати участь у аукціонах. Отже, у новому законопроекті щодо запровадження аукціонів необхідно передбачити, що проекти будівництва ВЕС, які отримали права на землю та/або технічні умови на приєднання до електромереж до переходу на систему аукціонів, або ж підписали pre-PPA (незалежно від дати його набрання чинності), мають право на отримання ЗТ до строку обов'язкового введення в експлуатацію нових потужностей за результатами аукціонів без участі у відповідних аукціонах, з величиною ЗТ, встановленою чинною редакцією Закону залежно від дати введення об'єкта в експлуатацію. Такий підхід буде відповідати захисту прав іноземних та українських інвесторів, передбачених чинним законодавством та міжнародними договорами, зокрема Європейською Енергетичною Хартією.

У зв'язку з вищезазначеним, просимо врахувати зауваження Української вітроенергетичної асоціації і провести обговорення майбутніх законодавчих змін з усіма гравцями ринку відновлюваної енергетики. Доцільно створити експертну робочу групу для опрацювання цих питань, враховуючи їх складність та наслідки для розвитку галузі та інвестиційного клімату у країні в цілому. У будь-якому випадку відповідні зміни, зокрема будь-яке зменшення величини «зеленого» тарифу, повинні запроваджуватися не раніше 2020 року з урахуванням вище викладених зауважень задля того, щоб надати можливість побудувати та ввести в експлуатацію поточні проекти ВЕС та отримати ЗТ щодо таких проектів, і, таким чином, забезпечити стабільність правового регулювання у відповідності до нещодавно запроваджених державою та гарантованих Законом механізмів стимулювання галузі.

З повагою.

**Голова правління ГС “УВЕА”,
Віце-президент
Всесвітньої вітроенергетичної асоціації**

А.Є.Конеченков